

Nr 178

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, med förslag till förordning om bostadssparande.

En av förutsättningarna för att man skall kunna hålla i gång ett tillräckligt stort bostadsbyggande utan att därmed behöva inkräkta på andra lika viktiga investeringsområden är att sparandet och särskilt sparandet för bostadsändamål kraftigt förstärks. Ett sådant ökat sparande kan uppenbarligen åstadkommas på olika vägar.

Ett sätt att göra detta är att förkorta de amorteringstider som f. n. gäller för de statliga tertiärlånen. Den långivning som sker i denna form bygger på föreställningen att det skall vara möjligt att i de fastigheter, som uppföres nu, uttaga samma hyra i 40 år framåt. En sådan föreställning är naturligtvis orealistisk om man inte förutsätter ett sjunkande penningvärde. Erfarenheten visar att äldre hus, särskilt om deras läge är tämligen perifert, vilket ju är fallet beträffande den största delen av nybebyggelsen, blir mindre begärliga för den bostadssökande allmänheten, och att ägaren därmed undan för undan tvingas att justera sina hyror nedåt. En snabbare amortering vore därför ur fastighetsekonomisk synpunkt väl försvarlig. Icke minst för statsverket, som ligger med topplån i snart sagt alla nybyggda bostadsfastigheter, utgör den relativt långsamma amorteringen en betydande risk. En sådan snabbare amortering skulle underlätta finansierandet av bostadsbyggandet. Därigenom skulle nämligen medel i raskare takt inflyta till bostadsstyrelsen som denna skulle kunna använda för utlåning till nyproduktion, och därmed skulle anspråken på lånemedel från statskassan minskas. Genom en sådan snabbare amortering skulle man tvinga fram ökad kapitalbildning. Det är emellertid uppenbart att ett sådant tillvägagångssätt förutsätter en höjning av hyrorna i de belånade fastigheterna. Om man vill undgå detta men ändå få ett tillräckligt tillskott till bostadsmarknaden genom nyproduktion, måste man söka sig andra utvägar för att få den nödvändiga kapitalbildningen till stånd. Vill man inte göra detta, betyder det endast att man accepterar en konstant bostadsbrist.

I motioner till föregående års riksdag sökte vi anvisa en väg som gjorde det möjligt att utan hyreshöjning nå fram till ökad tillgång på kapital just för bostadsbyggande. Vår metod gick ut på att man genom skattelättnader skulle söka stimulera ett målsparande för bostadsändamål. Förslaget mötte kritik från bevillningsutskottets sida, där man framför allt gjorde gällande att ingen med full säkerhet kunde visa, att de sparmedel som enligt vårt förslag skulle villkorligt befrias från skatt verkligen utgjorde nysparande.

Svårigheten att finna garantier för att endast det sparande man vill premiera verkligen kommer i åtnjutande av uppmuntran är naturligtvis högst betydande. Det hindrar emellertid inte att staten redan slagit in på liknande vägar. Sålunda stöder staten s. k. lönsparande bland ungdomar. Men inte heller för detta lönsparande finnes någon garanti för att icke medel, motsvarande den summa som vederbörande låter innestå hos sin arbetsgivare, i stället uttages från bankräkning.

Över huvud taget är det nog inte möjligt att här nå fram till en hundra-percentig säkerhet, men detta är heller inte nödvändigt för den som icke till varje pris vill eftersträva en millimeterrättvisa inom beskattningen. Till samma slutsatser har de utredningar kommit som tidigare sysslat med detta problem. Man tvingas här väga fördelar och risker mot varandra. De människor som kommer att utnyttja en sådan sparform är i allmänhet icke i besittning av något egentligt kapital, och därför är det antagligt att de insättningar som skulle komma till stånd på bostadskonto praktiskt taget helt skulle vara frukten av ett nysparande. För den händelse några belopp av tidigare gjorda besparingar skulle komma att överföras till bostadskonto, är detta icke någon större olycka med tanke på de förluster spararna tidigare lidit. Vad man emellertid framför allt syftar till är att få ungdom att intressera sig för att lägga undan pengar för att kunna bygga sig eller köpa ett eget hem. Skall man lyckas härmed är det nödvändigt att ge denna sparform en stimulans som gör den lockande och som gör det naturligt för ungdomarna att vänta med andra utgifter och att inskränka sig på andra håll för att kunna nå sitt sparmål. För vår del är vi på det klara med att fördelarna med ett målsparande på detta område blir så stora, att vi anser oss tvungna ta de konsekvenser som kan vara förknippade med det av oss föreslagna arrangemanget.

Utskottet var också inne på tanken att de förslag vi framförde skulle medföra ett betungande arbete för taxeringsmyndigheterna. Såvitt vi kan se blir detta icke fallet. Liksom när det gäller löner, aktieutdelningar eller insättningar på investeringskonto för skog skulle taxeringsmyndigheterna endast behöva företaga en rent rutinmässig jämförelse mellan de i de inkomna uppgifterna och de i deklARATIONEN upptagna beloppen.

Med dessa utgångspunkter finner vi det angeläget att än en gång bereda riksdagen tillfälle att pröva denna fråga. Vi framlägger fördenskull här nedan utarbetat lagtextförslag till en förordning om bostadssparande. Vad vi syftar till är att denna förordning skall träda i kraft den 1 januari 1957 och sålunda avse insättningar å bostadskonto från och med ingången av 1956. I och för sig skulle därför ett avgörande i frågan kunna anstå till 1956 års riksdag. Det är emellertid vår uppfattning att ett beslut redan i år i denna fråga skulle innebära en stimulans för ett ökat nysparande redan under år 1955, ett nysparande som då under 1956 kunde insättas å bostadskonto.

Under åberopande av vad vi sålunda anfört hemställer vi,
att riksdagen måtte antaga följande

Förslag
till
förordning om bostadssparande

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Den som under ett eller flera av åren 1956—1961 insätter medel i bank eller annan penninginrättning å särskilt konto för bostadsanskaffning (bostadskonto) må åtnjuta uppskov med taxering till kommunal och statlig inkomstskatt för vad sålunda insatts efter vad nedan sägs.

2 §.

Uppskov enligt 1 § må äga rum för ett belopp av tillhoppa högst 4 000 kronor under nämnda period, dock att för äkta makar beloppet må utgöra sammanlagt 8 000 kronor.

3 §.

Å bostadskonto insatta medel skola vara avsedda för förvärv av eget hem eller för gäldande av insats i bostadsrättsförening.

4 §.

Belopp, för vilket uppskov med taxeringen erhållits, skall upptagas som intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet för det beskattningsår, då uttag från bostadskonto sker, såvida icke de uttagna medlen under beskattningsåret använts för ändamål som i 3 § sagts, i vilket fall skattebefrielse skall äga rum.

Å bostadskonto insatta medel, som icke uttagits före utgången av år 1966, skola upptagas till beskattning vid 1967 års taxering.

5 §.

Bank eller annan penninginrättning, som mottagit insättning på bostadskonto, har att varje år före den 1 februari underätta taxeringsnämnd i vederbörandes hemortskommun om sammanlagda beloppet av under näst-föregående kalenderår verkställd insättning å bostadskonto eller utbetalning från sådant konto.

6 §.

Kungl. Maj:t äger meddela de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna förordning.

Denna förordning träder i kraft dagen efter det den utkommit av trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 26 januari 1955

Jarl Hjalmarson

Martin Skoglund

T. G. v. Seth

Ernst V. Staxäng

Elis Håstad

E. Birke

Erik Hagberg

Alarik Hagård

Einar Hæggbloom
